

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

Kościół parafialny pw. św. Kazimierza

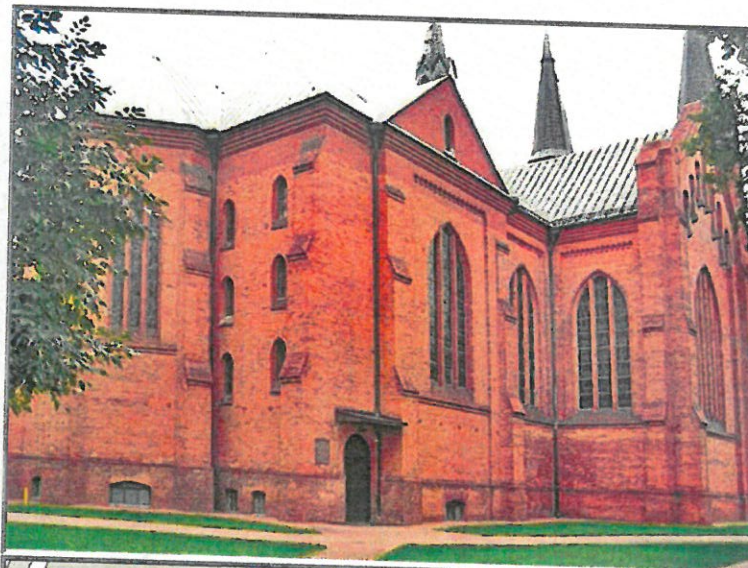
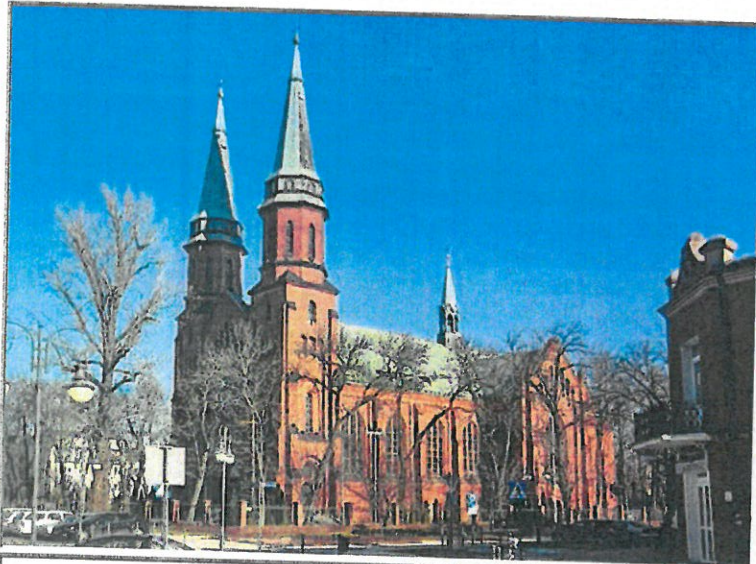
2. Czas powstania/uwagi

1908 r. - 1938 r.

3. Miejscowość

Pruszków

8. Fotografie

4. Adres

Ulica: Józefa Ignacego
Kraszewskiego

Nr: 23

5. Przynależność administracyjna

Województwo: mazowieckie

Powiat: pruszkowski

Gmina: Pruszków

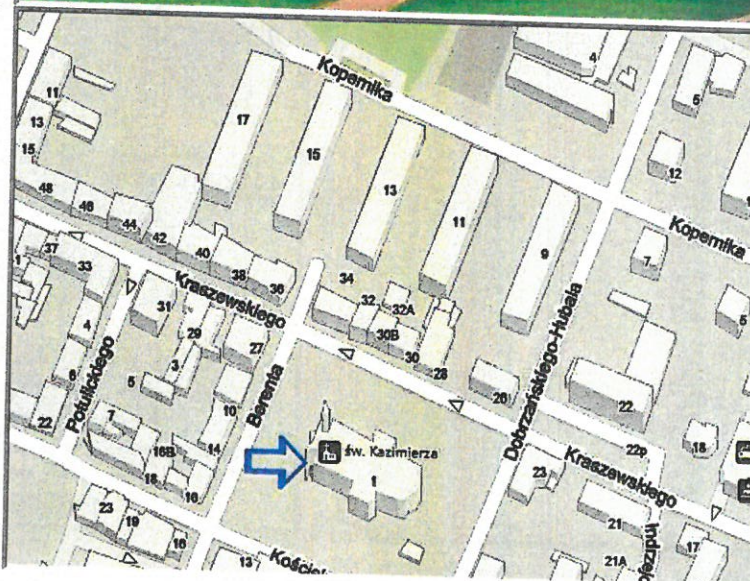
6. Forma ochrony

Data wpisu do rejestru

27.12.1973

Nr rejestru:

1041

8. Historia, opis, wartości

Kościół został wybudowany w latach 1908 – 1938, wg projektu arch. Czesława Domaniewskiego. Parafia konsekrowana w 1913 r. Secesyjne witraże w transepcie wykonane przez „Krakowski Zakład Witrażów – S.G. ślepiński w 1923 r. Współczesny wystrój wnętrz z lat 1961 – 1967 wykonany pod kier. arch. M. Twarowskiego (proj. ambony i chrzcielnicy) z udziałem rzeźbiarzy: Z. Trzczańskim – Kamińskiej i J. Trenerowskiego (proj. ołtarza głównego). Po 1978 r. zastąpiono pierwotnie istniejące, niskie hełmy wież fasady wysokimi, na wysokie, strzelisty znacznie zmieniając pierwotny charakter kościoła. Kościół wzniesiony w centrum obszernego, prostokątnego placu, zwrócony fasadą w kierunku pn.-zach. Zaprojektowany w eklektycznej stylistyce swobodnie łączącej elementy gotyku ceglano-cytrylowego z formami typowymi dla północno-włoskiej architektury romańskiej widocznej szczególnie w rozwiązaniu fasady (rozwiązanie portalu, forma rozety i fryz w postaci ślepej galeryjki arkadowej). Romanizujący wyraz fasady został znacznie zatarty przez niedawną zmianę pierwotnych, niskich hełmów masywnych wież na wysokie, nadające całości strzelisty, bardziej gotycki charakter. Budowla dwuwieżowa, z trójnawowym, czteroprzęsłowym, halowym korpusem głównym oddzielnym od partii prezbiterium prosto zamkniętym transeptem. Dwuprzęsłowe prezbiterium o wielobocznym zamknięciu absydy ujmują obustronnie prostokątne aneksy tworzące w zewnętrznym układzie bryły przedłużenie naw bocznych korpusu głównego. Całość zamyka wielospadowy układ zadaszona o pokryciu z blachy. Miejsce przecięcia korpusu głównego z transeptem zaakcentowane sygnaturką. Fasada składa się z partii centralnej zwieńczonej trójkątnym szczytem poprzedzonym arkadową galeryjką wspartą na kolumnkach i ujętej obustronnie masywnymi, czworobocznymi wieżami przyjmującymi w ostatniej kondygnacji formę ośmioboczną zwieńczoną strzelistymi hełmami. Partia centralna oraz naroża wież obramione skarpami. Centralnie usytuowany portal o uskokowych rozglifieniach uzupełniają kamienne kolumnki o kostkowych głowicach osadzone w uskokach i przechodzące w półkolistą, uskokową archiwoltę. Tympanon wypełniony płaskorzeźbą z wyobrażeniem klęczącego św. Kazimierza. Powyżej portalu zaprojektowano rozetę. Elewacje boczne przeprute są wysokimi, ostrołukowymi, trójdzielnymi oknami osadzonymi w płycinach zamkniętych kroksztynowymi fryzami i dzielonych na przęsła przyporami. Ściany szczytowe transeptu z ostrołukowymi oknami otrzymały trójkątne zamknięcia poprzedzone arkadową, ślepą galeryjką analogiczną jak w partii fasady kościoła. Elewacje boczne aneksów kształtujące od zewnątrz partie prezbiterium posiadają dwuprzęsłowy układ rozdzielony skarpami. Bliższe absydzie przęsła otrzymały trójkątne frontony. Kolor i układ cegieł tych ostatnich wskazują, iż są one dodane wtórnie, prawdopodobnie w latach 70. XX w.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Dobry

10. Wykonanie karty

Autor

Piotr Najmajer

Data i podpis

2022

11. Zatwierdzenie karty (podpis Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków)